

Katedra softwarového inženýrství,
Matematicko-fyzikální fakulta,
Univerzita Karlova, Praha

Lekce 5: Bezdrátový Ethernet (IEEE 802.11)

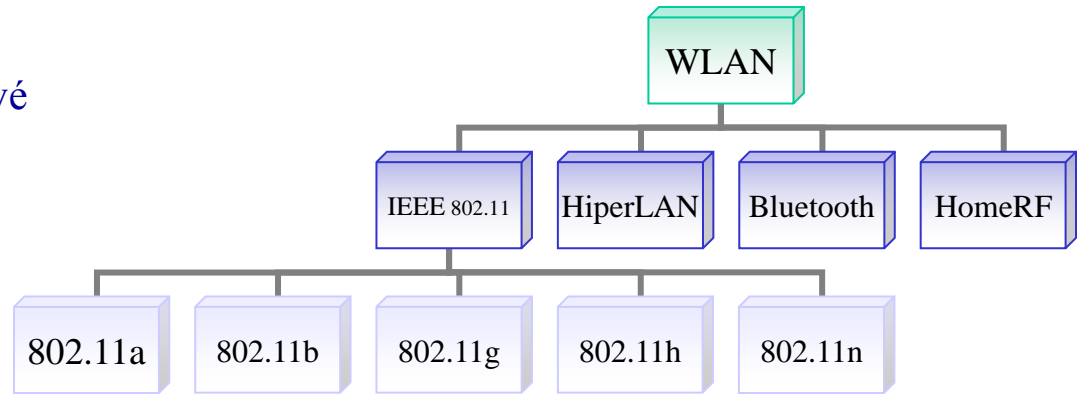
J. Peterka, 2011

od bezdrátovému Ethernetu k Wi-Fi

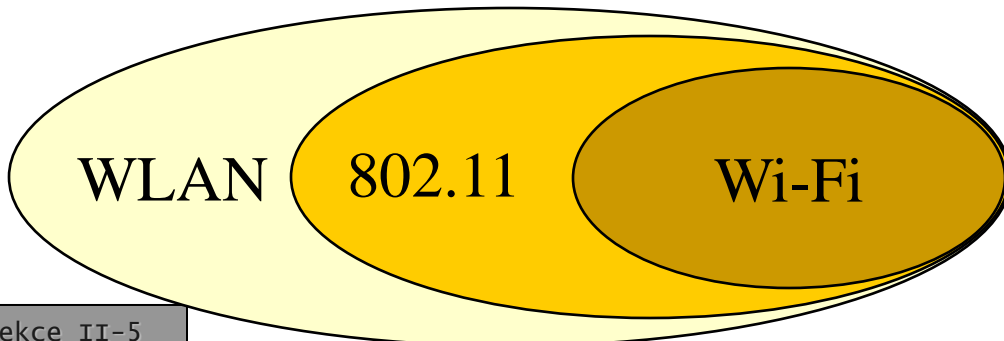
- snahy o další rozvoj Ethernetu se ubíraly různými cestami
  - jiná (drátová) přenosová média
    - kroucená dvoulinka, optická vlákna
  - vyšší rychlosti
    - 100Mbit/s, 1Gbit/s, 10Gbit/s, ...
  - "jiné využití"
    - metropolitní Ethernet, "carrier-grade" Ethernet, Ethernet v první míli (EFM)
  - bezdrátový Ethernet
    - snaha zbavit se závislosti na drátech
      - aby nebylo nutné instalovat kabeláž
    - původně zamýšleno spíše pro "průmyslové využití"
      - pro propojování různých zařízení (spíše než počítačů)
- další vývoj "bezdrátového Ethernetu":
  - využití pro propojení počítačů na krátkou vzdálenost
    - hlavně "indoor", jen málo "outdoor"
      - v rámci sítí LAN
  - přestala se akcentovat vazba na Ethernet
    - začíná se obecně hovořit jako o jedné variantě sítí WLAN
- předpoklady úspěchu:
  - dostupné frekvence
    - pro bezlicenční použití
      - pásma 2,4 GHz a 5 GHz
  - standardizace
    - ujala se IEEE, pracovní skupina 802.11
    - standard **IEEE 802.11** a další
      - 802.11b, 8011.a, 802.11g, 802.11h
  - praktické dodržování standardů, kompatibilita
    - ujala se asociace WECA
      - Wireless Ethernet Compatibility Alliance
  - "marketing"
    - brand **Wi-Fi**

WLAN vs. Wi-Fi

- **WLAN** (Wireless LAN)
  - je obecné označení pro bezdrátové sítě LAN
- "bezdrátový Ethernet" (IEEE 802.11) je pouze jednou z technologií, které mohou být použity v rámci WLAN
  - dalšími technologie jsou např. Bluetooth, HIPERLAN, HomeRF, ...
- technologie IEEE 802.11 jsou dnes používány i mimo WLAN
  - např. v prostředí WirelessMAN, Wireless WAN
  - pro to nebyly původně určeny

- **Wi-Fi** není to samé jako WLAN či IEEE 802.11...
  - Wi-fi je "nálepka" (známka)
  - uděluje se těm produktům, které vyhovují standardům (802.11...) a splňují požadavky na vzájemnou kompatibilitu
  - uděluje je organizace Wi-Fi Alliance
    - dříve WECA, Wireless Ethernet Compatibility Alliance

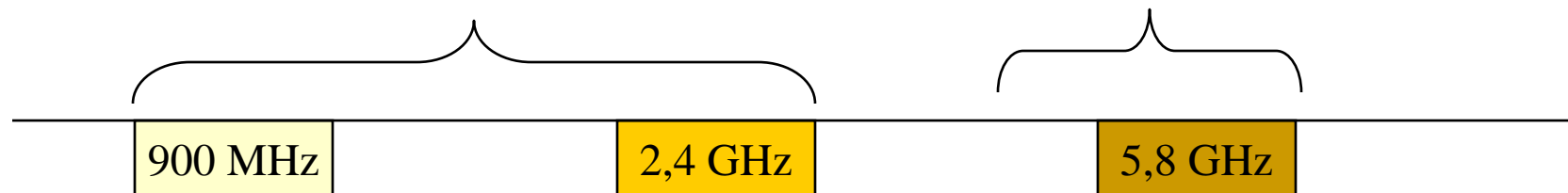

historie "bezdrátového Ethernetu"

mezinárodní **ISM pásmo**
(Industry, Science, Medical)

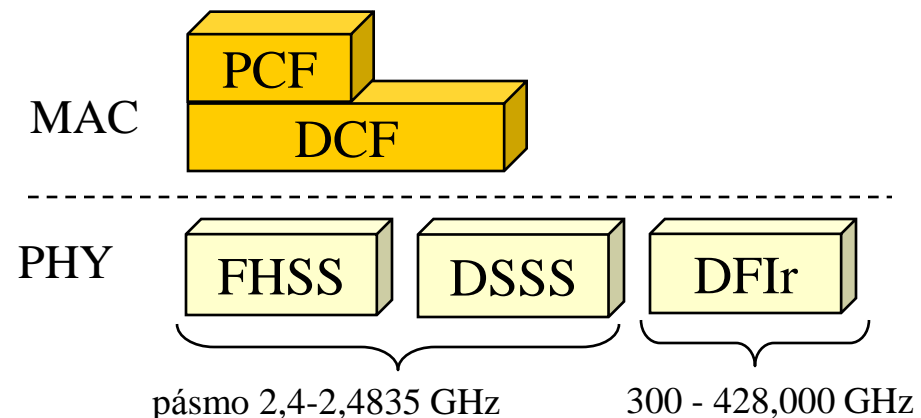
národní (USA) **UNII pásmo**
(Unlicensed National Information Infrastructure)

- 1985: americký regulátor (FCC, Federal Communications Commission) uvolňuje tři "odpadková" frekvenční pásma
  - v pásmu 900 MHz, 2,4 GHz
    - později též v pásmu 5,8 GHz (UNII)
  - umožňuje jejich využití bez licence (uvolňuje je jako "bezlicenční")
    - do té doby nebyla žádná bezlicenční pásma (jen radioamatérská)
  - tato pásma ale již byla dříve alokována pro jiné účely než pro komunikace
    - např. pro mikrovlnné trouby
- byl to obrovský impuls pro rozvoj bezdrátových řešení
- (technické) důsledky:
  - podmínkou pro využití těchto pásem pro komunikace bylo využití takových technik, které se dokáží vyhnout rušení
    - od mikrovlnných trub apod.
  - řešením je rozprostření do širšího spektra
    - použití technik jako je Frequency Hopping či Spread Spectrum
- (další) důsledky
  - řešení v pásmu 2,4 GHz se snáze šíří po celém světě
    - někde jsou "drobné" problémy s vyhrazením pásma pro jiné účely
  - řešení v pásmu 5 GHz je "hodně americké",
    - jinde ve světě se prosazuje obtížněji

historie "bezdrátového Ethernetu"

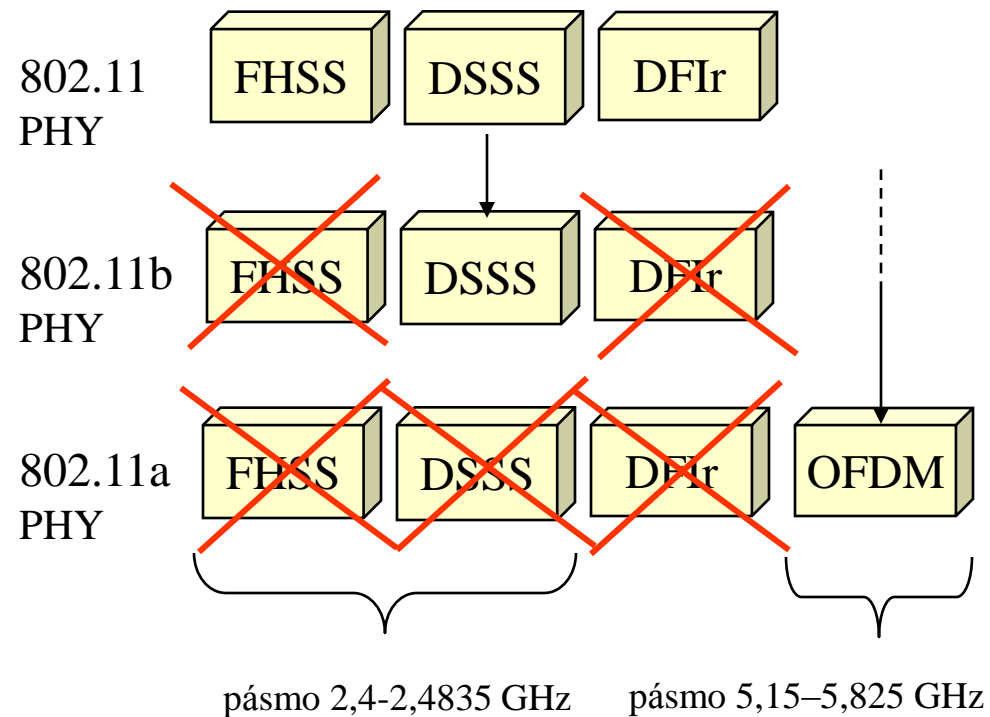
- 1986-7: objevují se první proprietární řešení
  - např. Proxim, Symbol
    - využívající pásma ISM a UNII
    - jsou navzájem nekompatibilní
  - objevuje se potřeba společného standardu
    - aby si proprietární řešení rozuměla navzájem
- 1988: vzniká pracovní skupina **IEEE 802.11**
  - z iniciativy společnosti NCR
    - chtěla bezdrátově propojit své pokladny
- 1989-97: hledání technického řešení
  - 1990: vzniká AT&T WaveLAN
    - používá techniku DSSS
  - 1996: první čipset pro bezdrátový Ethernet
    - Harris (Intersil): PRISM WLAN chipset
- 1997: dosažena dohoda na společném standardu
  - **IEEE 802.11**
    - "bezdrátový Ethernet"
- co standard pokrývá:
  - podvrstvu MAC (řízení přístupu):
    - varianta PCF
      - Point Coordination Function
    - varianta DCF
      - Distributed Coordination Function
  - fyzickou vrstvu (PHY)
    - FHSS
      - Frequency Hopping Spread Spectrum
    - DSSS
      - Direct Sequence Spread Spectrum
    - DFIr
      - Diffused Infrared (v praxi se neprosadilo)
- maximální přenosová rychlost:
  - 2 Mbit/s
    - resp. 1 Mbit/s, podle použitého řešení PHY

další vývoj IEEE 802.11

- 1997: standard 802.11 byl již při svém schválení zastaralý
  - ihned začaly práce na jeho vylepšení
    - hlavně: zvýšení rychlosti
- vznikají nové pracovní skupiny
  - Task Group "A"
    - snaží se využít nově přidělené pásmo UNII (5,8 GHz)
    - vyvíjí úplně novou techniku modulace (řešení PHY)
      - OFDM, Ortogonal Frequency Division Multiplexing
    - dosahuje rychlosti 54 Mbit/s
  - Task Group "B"
    - snaží se zrychlit dosavadní řešení v pásmu 2,4 GHz
    - opouští techniku DFIR
      - nikdy se neujala
    - opouští techniku FHSS
      - kvůli předpisům FCC by nešlo zrychlit přenosy
    - dosahuje rychlosti 11 Mbit/s

- 1999: jsou schváleny nové standardy
  - 802.11a
    - 54 Mbit/s v pásmu 5 GHz
      - použitelné v USA
  - 802.11b
    - 11 Mbit/s, v pásmu 2,4 GHz

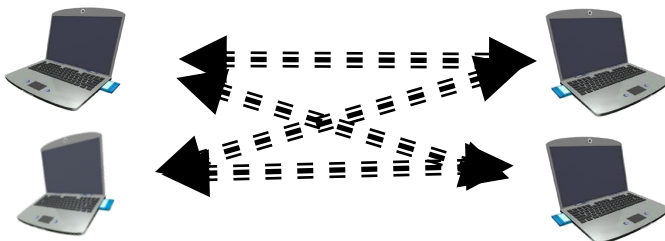
RLAN a HIPERLAN

- standardy IEEE 802.11 jsou "americké"
  - ale používají se po celém světě
- existovala/existuje i „evropská vývojová větev“:
  - místo WLAN hovoří o **RLAN**
    - Radio Local Area Network
  - a **HIPERLAN**
    - High Performance Radio Local Area Network
- původně byla tato větev samostatná
  - neměla nic společného s IEEE 802.11
    - nebyla kompatibilní
  - standardy vydává ETSI a CEPT
    - The European Telecommunications Standards Institute
    - Conference of European Posts and Telecommunications
- 1991:
  - CEPT vydává doporučení pro RLAN v pásmu 2,4 GHz
    - požadavek: používání technik rozprostřeného spektra
    - 1994: první instalace, se směrovou anténou
- 1997:
  - ETSI vydává normu ETS 300 652 pro **HIPERLAN1**
    - pásmo 5 GHz
    - max. přenosová rychlost až 23,5 Mbit/s
    - nebylo nikdy komerčně využito/realizováno
- 2000:
  - ETSI vydává **standard HIPERLAN2**
    - již "založený" na IEEE 802.11a, ale ne identický
      - "šetrnější k éteru"
    - rozšíření nedosahuje takové úrovně, jako IEEE 802.11

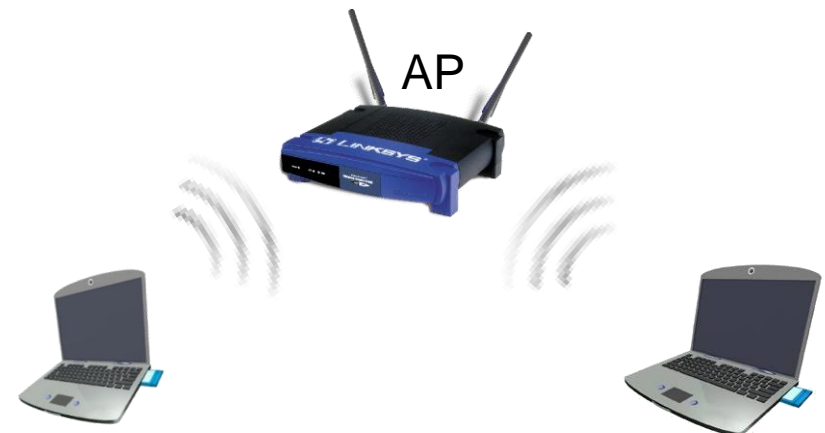
architektura IEEE 802.11: dva základní režimy fungování

- pro dvoubodový spoj
- pro vícebodové propojení
  - kdy dva terminály komunikují přímo mezi sebou
  - označováno jako:
    - obecně: peer-to-peer mode
    - IEEE 802.11: "**ad-hoc mode**"

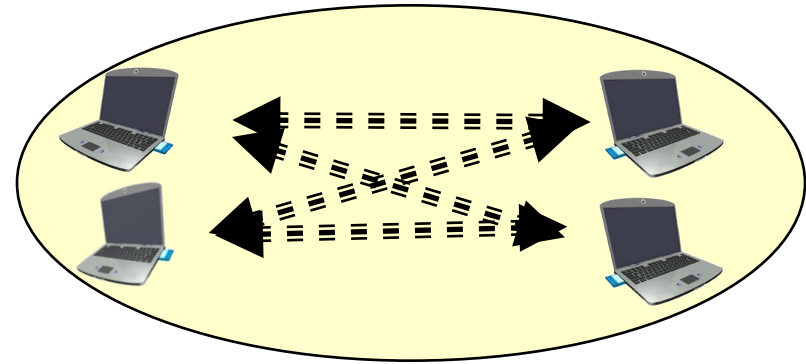
- "do hvězdy"
  - 1 přístupový bod (**AP**, Access Point)
    - dále n terminálů (**STA**, Station)
      - terminály nekomunikují přímo mezi sebou
      - ale jen s AP, resp. přes AP
  - AP je analogií základnové stanice v mobilních sítích
  - přenosová kapacita je sdílena všemi právě aktivními terminály
  - v IEEE 802.11 označováno jako:
    - "**infrastructure mode**"

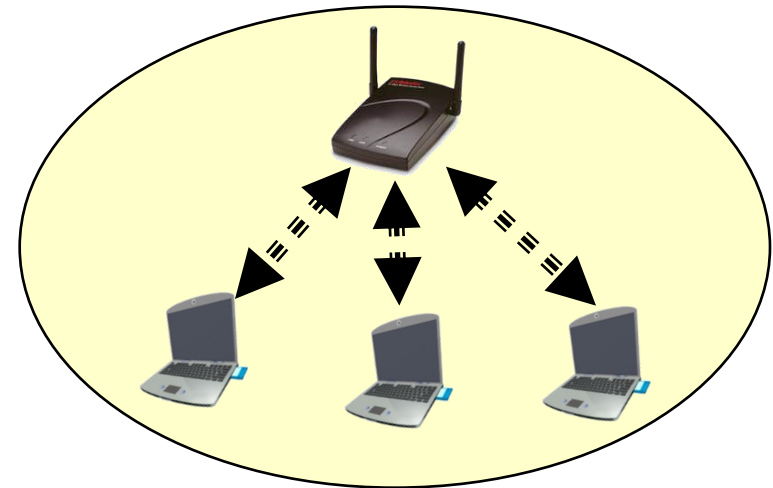

architektura IEEE 802.11

- **BSS** (Basic Services Set)
  - nejmenší prvek architektury bezdrátových sítí IEEE 802.11
  - analogie buňky v mobilních sítích
  - dva či více počítačů, které se navzájem rozpoznaly a komunikují spolu
- BSS nemusí obsahovat přístupový bod (AP)
  - pak jde o tzv. **IBSS**
    - Independent BSS
    - není provázán s okolím
    - uzly komunikují **v režimu ad-hoc**
- častěji BSS obsahuje přístupový bod
  - přístupový bod (AP, Access Point) je zamýšlen jako rozhraní mezi bezdrátovou sítí a sítí "drátovou" (okolím)
  - jakmile je AP přítomen v BSS, veškerá komunikace prochází přes AP
    - uzly by spolu neměly komunikovat přímo
    - uzly v rámci BSS komunikují **v režimu infrastruktury**

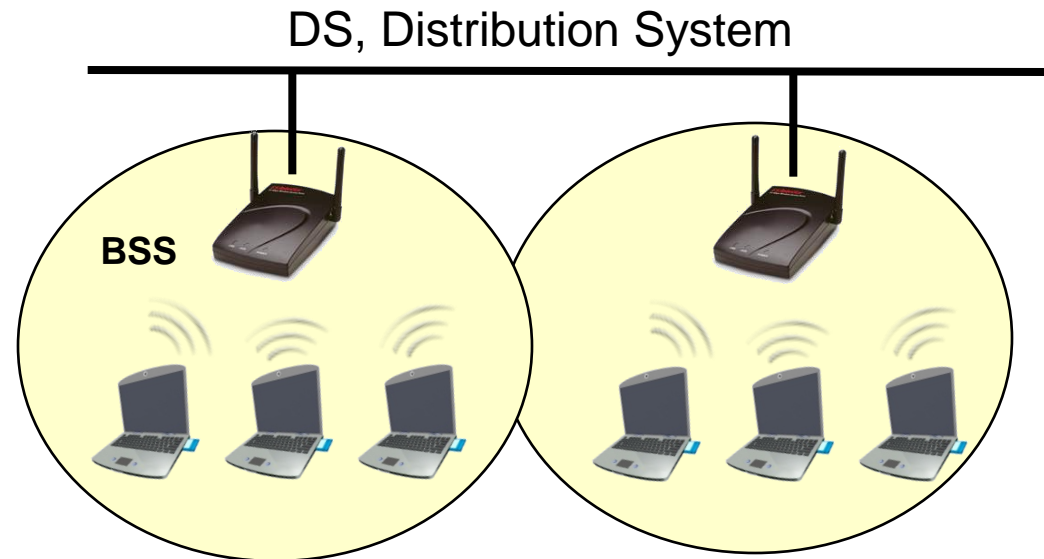
IBSS (Independent BSS)
žádný AP, uzly komunikují
přímo mezi sebou

BSS (Basic Service Set)
1 AP připojený ke drátové síti,
více terminálů "do hvězdy"
režim "infrastructure"

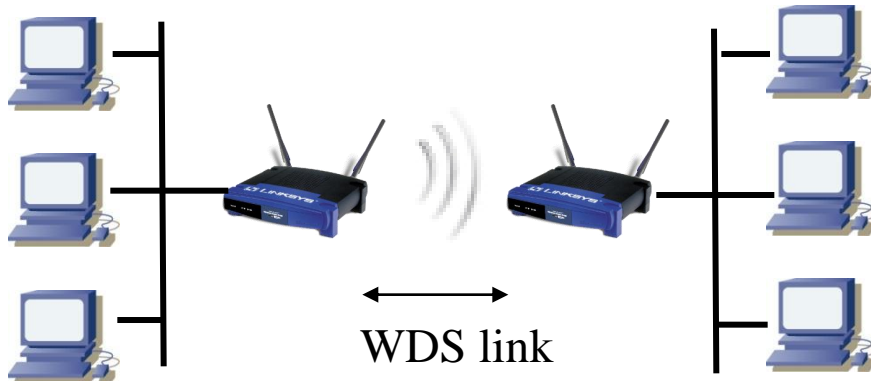
DS, Distribution System

- BSS je analogií buňky
  - v mobilní síti
- BSS (nikoli IBSS) je obvykle napojen na další síť
  - drátové i bezdrátové
- ke vzájemnému propojení BSS slouží tzv. Distribution System (DS)
  - předpokládá se, že DS je spíše "drátová" síť
- DS propojuje na úrovni linkové vrstvy
  - propojení je "neviditelné" pro podvrstvu LLC
  - DS propouští broadcast
- DS (Distribution System) může být:
  - drátový (Wired Distribution System)
    - častější, nejvíce se používá "drátový" Ethernet (opakovače, přepínače, mosty)
  - bezdrátový (Wireless Distribution System)
    - může propojovat dvě drátové sítě
      - Wireless Bridge
    - nebo i dvě bezdrátové sítě

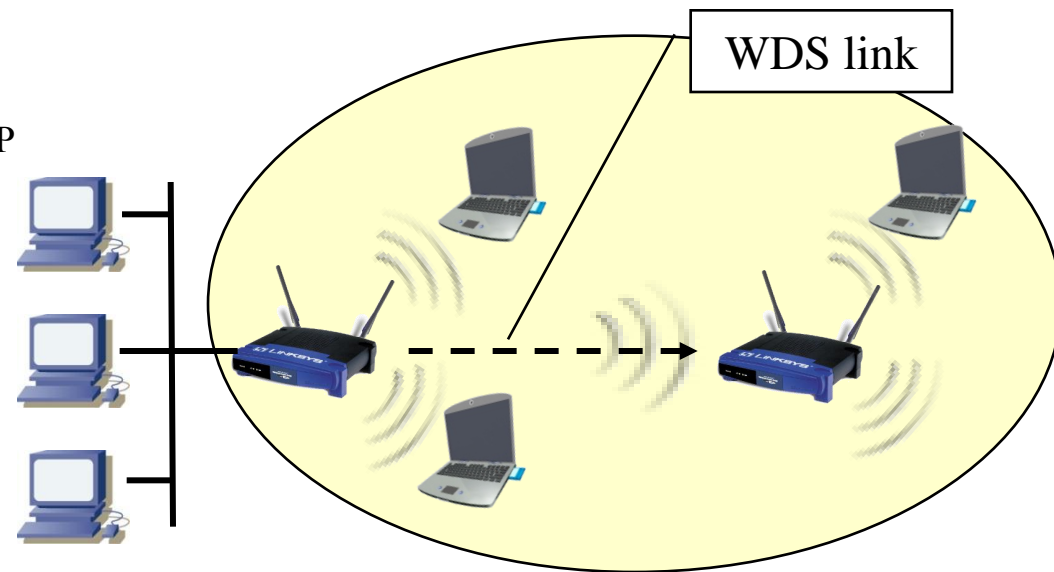
způsob implementace DS není ve standardu IEEE 802.11 definován !!

varianty DS: WDS a Repeating WDS

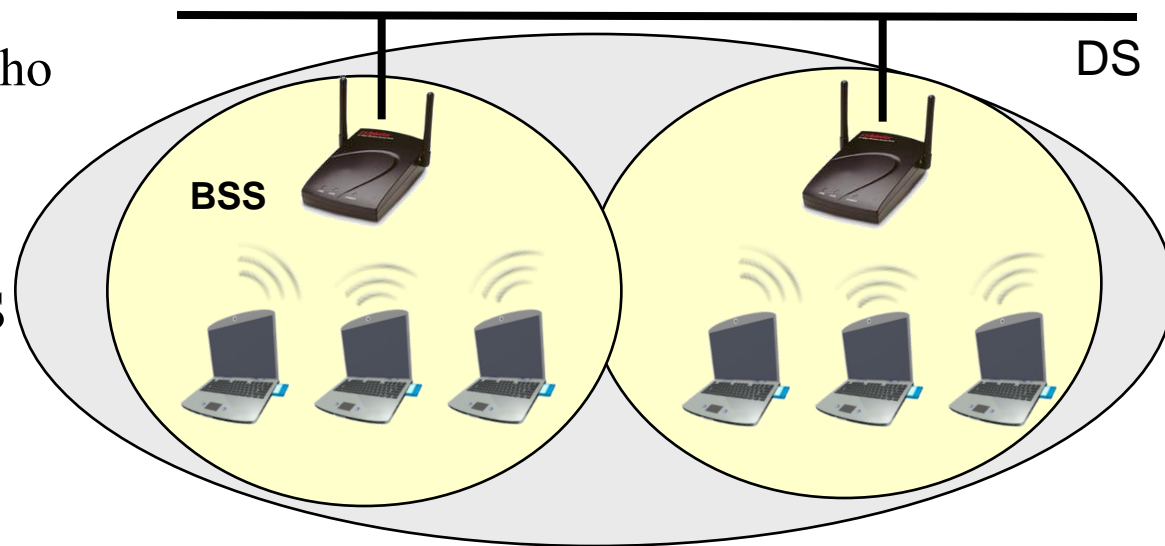
- WDS, Wireless Distribution System
  - propojuje dvě "drátové" sítě, bezdrátovým způsobem
  - provoz mezi oběma AP nepřijímá žádný jiný uzel
    - "WDS link" je spojení mezi dvěma AP
- toto řešení bývá v praxi označováno také jako "wireless bridging"
  - propojení dvou zařízení v režimu "wireless bridge"
  - bezdrátová obdoba klasického mostu

- Repeating WDS, Wireless Repeater
  - jeden uzel funguje jako běžný přístupový bod (AP)
  - druhý uzel má 2 RF rozhraní
    - jedno se chová jako klient (stanice) vůči prvnímu AP
    - druhé se chová jako AP, snaží se emulovat první AP (stejná MAC adresa, SSID, šifrování atd.)
- slouží ke zvětšení dosahu bezdrátové sítě

ESS, Extended Service Set

- propojením několika BSS vzniká ESS
  - Extended Service Set
- odpovídá "bezdrátové síti"
  - síti WLAN
  - je to jedna broadcast doména
- umožňuje "mobilitu"
  - přechod z jedné buňky (BSS) do druhé (i do jiné ESS)
- AP jsou součástí distribučního systému (DS)
  - předpokládá se, že nejsou mobilní (pohyblivé)
- všechny AP ve stejném ESS mají stejný identifikátor
  - SSID (≅ jméno sítě)
  - ale mají odlišné BSSID (≅ jméno buňky)
- každá stanice vždy "patří" jen do jedné BSS
- možnosti "mobility":
  - "no transition"
    - stanice zůstává ve stejné BSS
  - "BSS-transition"
    - stanice přechází mezi různými BSS, ale zůstává v rámci stejné ESS
  - "ESS transition"
    - stanice přechází do jiné ESS

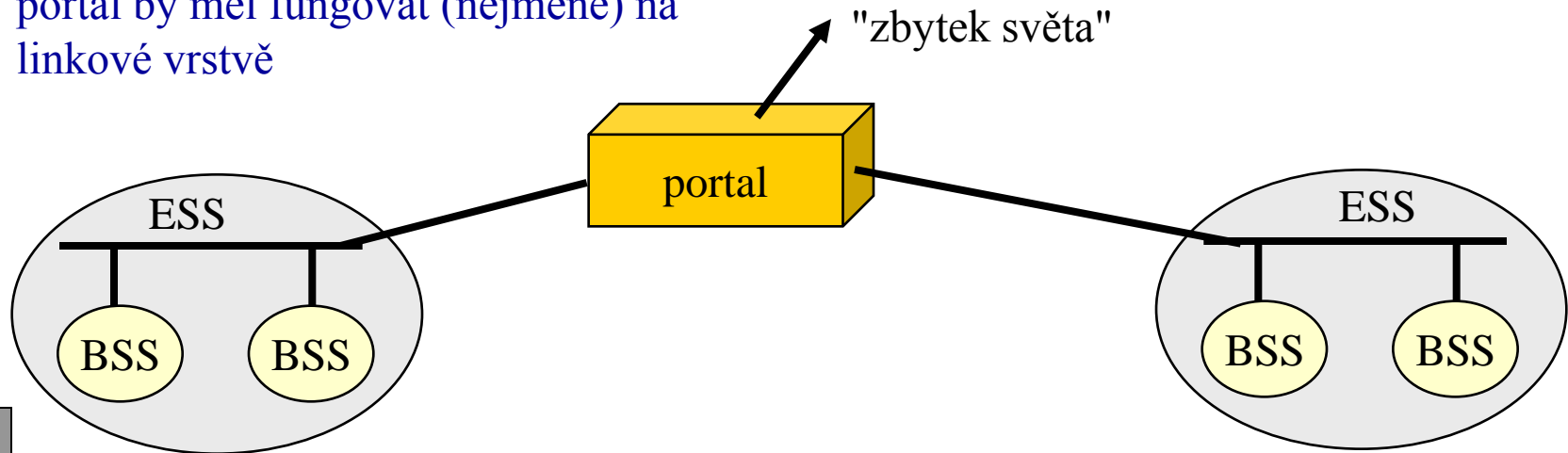

ESS (Extended Service Set)

více BSS propojených skrze Distribution System (DS)

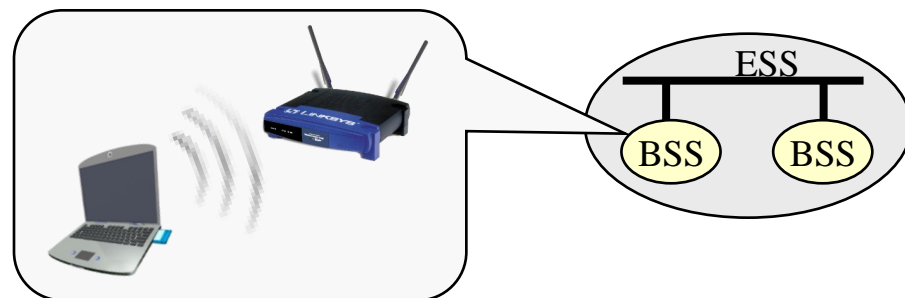
hierarchie a mobilita

- standard IEEE 802.11 požaduje možnost provázání bezdrátových sítí s "drátovými"
  - 802.11 vs. 802.X
- přechod realizuje zařízení označované jako portál
  - je bodem přístupu k DS
  - veškerá data mezi drátovou a bezdrátovou sítí musí procházet přes portál
  - portál by měl fungovat (nejméně) na linkové vrstvě
- "mobilita"
  - v rámci BSS (no-transition)
    - nevyžaduje žádnou akci
  - mezi BSS
    - postačuje Reassociation
  - mezi ESS
    - analogie roamingu
    - není podporováno
    - stanice si může zajistit sama!!
      - lze řešit v SW stanice

funkce DS

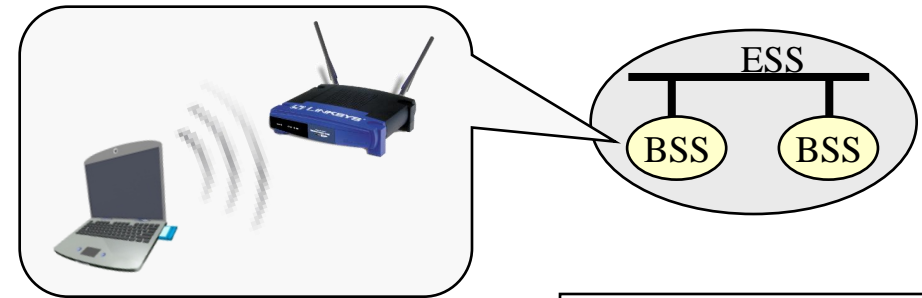
- standard IEEE 802.11 definuje služby, které DS poskytuje:
  - skrze AP, které jsou součástí DS
- rozdělení služeb:
  - **Station Services (SS)**
    - týkají se vztahu/komunikace mezi AP a stanicí
  - **Distribution System Services (DSS)**
    - týkají se "příslušnosti" stanic do buněk a k distribučním systémům (DS)
- **Station Services:**
  - **Authentication**
    - autentizace
    - stanice se ověřuje vůči AP:
      - Open System Authentication: žádné ověření, vyhoví každá stanice
      - pomocí WEP (Wired Equivalent Privacy), resp. "shared key"
        - » stanice musí vlastnit sdílený klíč
        - » klíč je stejný pro všechny stanice

- **Deauthentication**
  - ukončení vzájemné vazby mezi AP a stanicí
    - například když stanice přechází z jedné buňky (DSS) do jiné
- **Privacy**
  - zajištění důvěrnosti
  - řeší se šifrováním
  - možnosti:
    - žádné šifrování (data se přenáší v plaintextu)
    - WEP (Wired Equivalent Privacy)
      - » symetrické šifrování
- **MAC Service Data Unit (MSDU) Delivery**
  - vlastní přenos linkových rámců
    - na úrovni MAC podvrstvy

funkce DS

- pozorování:
  - u "drátových sítí" je skrze zapojení jasné, "kdo kam patří"
    - do jaké sítě/segmentu
  - u bezdrátových sítí to tak jasné být nemusí
    - proto se stanice explicitně přihlašují (asociují) k buňkám sítě, resp. k jejich přístupovým bodům (AP)
- Distribution System Services
  - Association
    - stanice se "asociuje" s konkrétním AP v jedné BSS
    - v rámci toho musí proběhnout autentizace stanice vůči tomuto AP
    - teprve pak může stanice přenášet nějaká data z/do AP
  - Reassociation
    - opakovaná asociace, při přechodu mezi AP v rámci různých BSS (stejně ESS)
    - postačuje pro zajištění "BSS-transition"

- Disassociation
    - zrušení asociace
    - stanice poté již nemůže přijímat/odesílat data skrze AP
  - Distribution
    - přenos dat v rámci ESS po DS
    - odesílatel předá "svému" AP, ten využije DS k distribuci (přenosu) dat k příslušnému AP, které předá koncovému příjemci
  - Integration
    - přenos dat mimo danou ESS
    - skrze tzv. portál
- iniciuje stanice nebo AP
- iniciuje stanice

identifikátory

- **SSID**

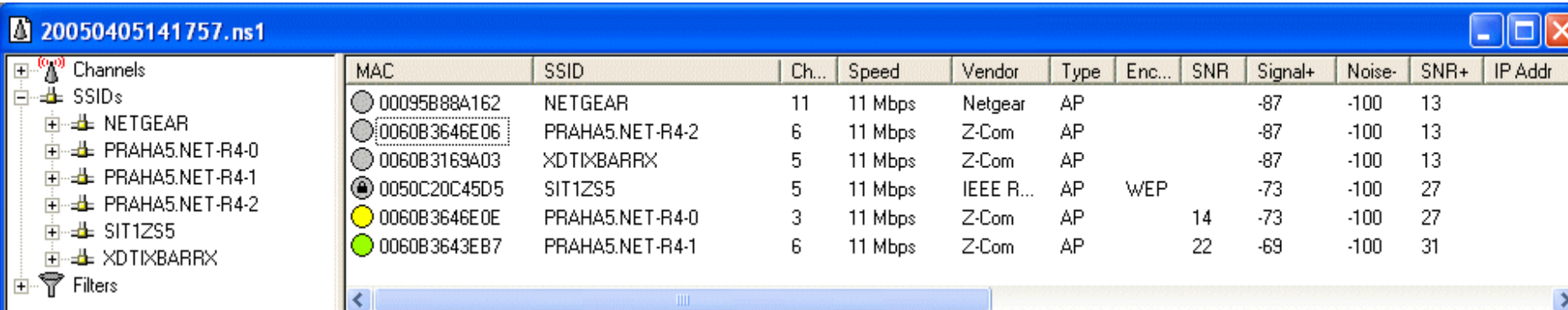
- Service Set Identifier
- 32-znakové jméno sítě
  - v rámci ESS musí být všude stejné
  - přenáší se v rámcích nezašifrované
    - lze snadno odposlechnout
- v rámci ESS (IBSS) musí být všude stejné

- **ESSID**

- Extended SSID (pouze rozšíření SSID)

- **BSSID**

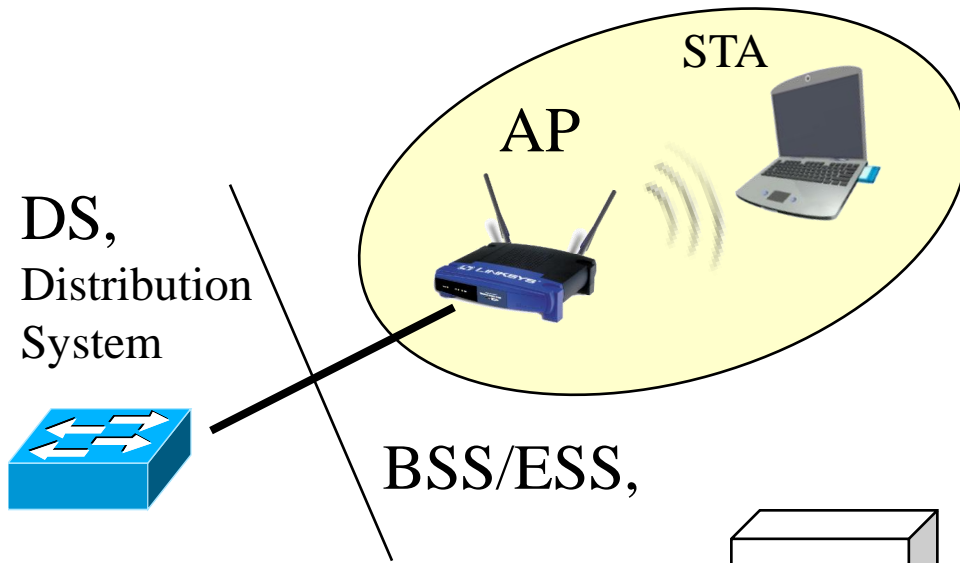
- Basic Service Set Identifier
- má 6 bytů
- je jiné v každé BSS
- BSS v režimu infrastruktury:
  - BSSID je MAC adresou AP
- BSS v režimu ad-hoc:
  - BSSID je generováno náhodně

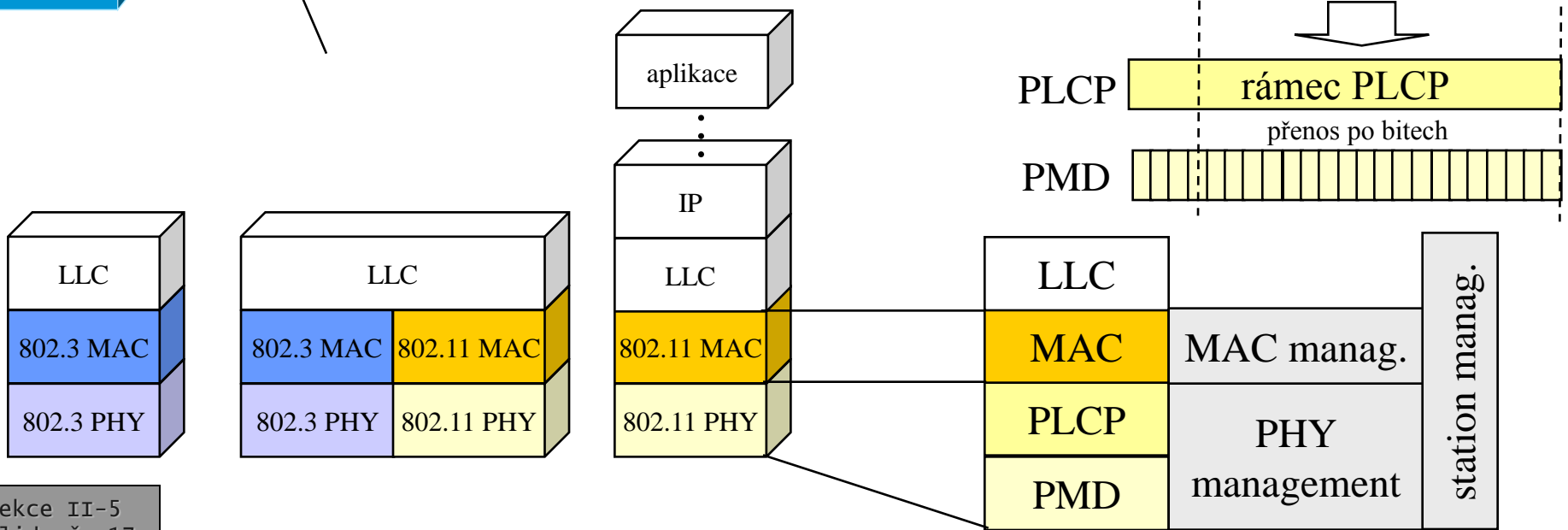
MAC	SSID	Ch...	Speed	Vendor	Type	Enc...	SNR	Signal+	Noise-	SNR+	IP Addr
00095B88A162	NETGEAR	11	11 Mbps	Netgear	AP			-87	-100	13	
0060B3646E06	PRAHA5.NET-R4-2	6	11 Mbps	Z-Com	AP			-87	-100	13	
0060B3169A03	XDTIXBARRX	5	11 Mbps	Z-Com	AP			-87	-100	13	
0050C20C45D5	SIT1ZS5	5	11 Mbps	IEEE R...	AP	WEP		-73	-100	27	
0060B3646E0E	PRAHA5.NET-R4-0	3	11 Mbps	Z-Com	AP		14	-73	-100	27	
0060B3643EB7	PRAHA5.NET-R4-1	6	11 Mbps	Z-Com	AP		22	-69	-100	31	

protokolová architektura 802.11

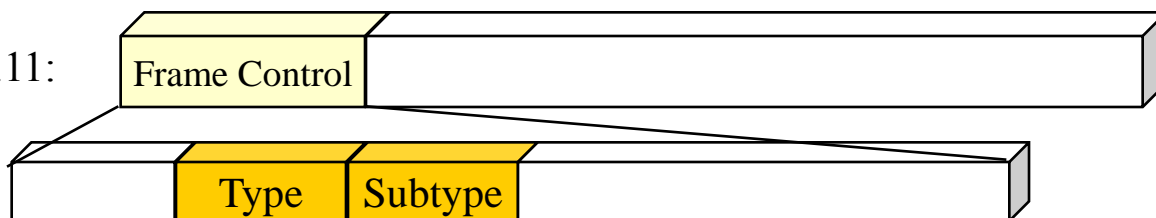
- fyzická vrstva IEEE 802.3 je ve skutečnosti rozdělena do dvou podvrstev
  - vyšší: PLCP
    - Physical Layer Convergence Protocol
    - zajišťuje detekci nosné a rozhraní k PMD
  - nižší: PMD
    - Physical Media Dependent
    - zajišťuje modulaci a kódování signálů

druhy a formáty rámců

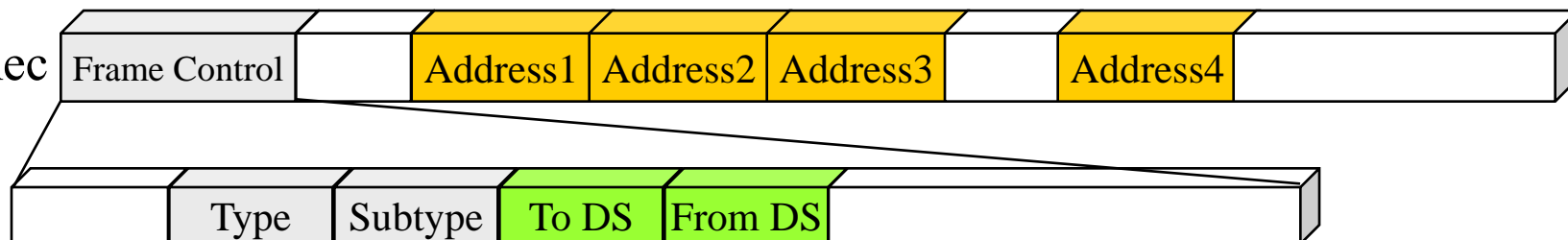
- bezdrátové sítě dle IEEE 802.11 používají různé druhy rámců:
  - **PLCP rámce**
    - jsou závislé na řešení na úrovni PMD:
      - PLCP rámce pro FHSS
      - PLCP rámce pro DSSS
    - zajišťují funkce související s šířením signálu
      - zejména indikují rychlost, s jakou jsou přenášena data
  - **MAC rámce**
    - **řídící rámce** (Control Frames)
      - RTS/CTS, pro fungování přístupové metody
      - ACK, pro potvrzování přijatých datových rámců
    - **rámce pro správu** (Management Frames)
      - Beacon ("maják")
        - » využívá AP k inzerování své přítomnosti
      - Probe, Probe Response
        - » pro zjišťování přítomnosti a schopnosti uzlů
      - Association Request/Response
        - » žádost/odpověď na asociaci stanice s AP
      - Re-association Request/Response
        - » žádost/odpověď na asociaci s jiným AP v téže ESS
      - Disassociation
        - » žádost o ukončení asociace stanice s AP
      - Authentication
        - » žádost o autentizaci uzlu vůči AP
      - De-authentication
        - » žádost o ukončení autentizace uzlu vůči AP
    - **datové rámce** (Data Frames)

MAC rámec IEEE 802.11:

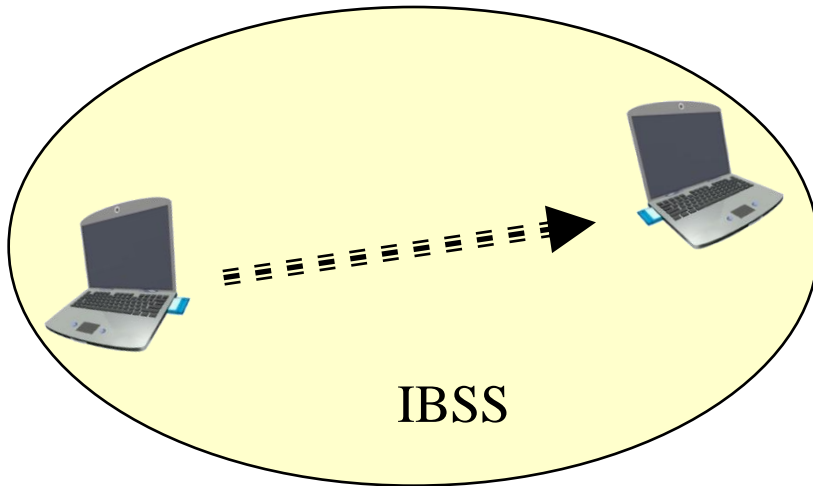
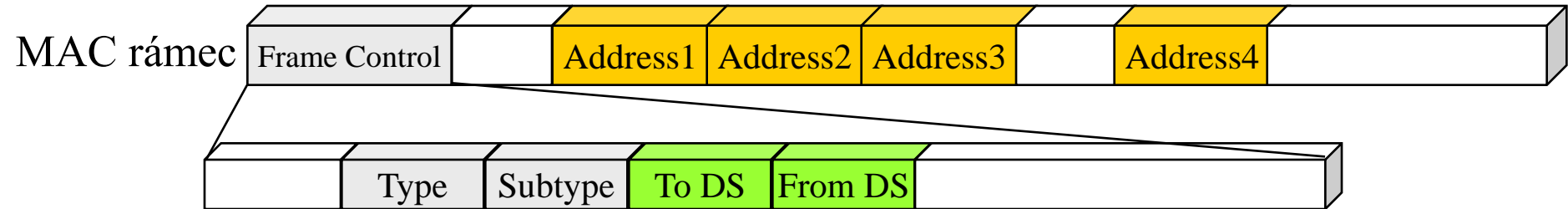
adresy v MAC rámcích

MAC rámec

- v MAC rámcích IEEE 802.3 se uvádí jen dvě adresy
  - MAC adresy odesílatele a příjemce
- v MAC rámcích IEEE 802.11 se uvádí až 4 adresy
  - kvůli tomu, že komunikace může "přestupovat" přes přístupové body (AP) a procházet přes distribuční systém (DS)
    - "logický" a "fyzický" příjemce se mohou lišit
  - je třeba pamatovat na to, že potvrzovací rámce ACK se mohou posílat jinému uzlu, než je původní odesílatel (zdroj dat)
- je nutné rozlišit následující situace:
  - režim ad-hoc:
    - přímá komunikace dvou uzlů
  - režim infrastruktury:
    - přenos od AP ke stanici
    - přenos od stanice k AP
    - přenos přes DS
  - k rozlišení těchto 4 možností slouží dva bity
    - To DS
      - příjemcem je/není AP/DS
    - From DS
      - odesílatelem je/není AP/DS
- adresa "Address1" je vždy adresou příjemce
  - podle ní uzel posuzuje, zda se jej právě vysílaný rámec týká či netýká

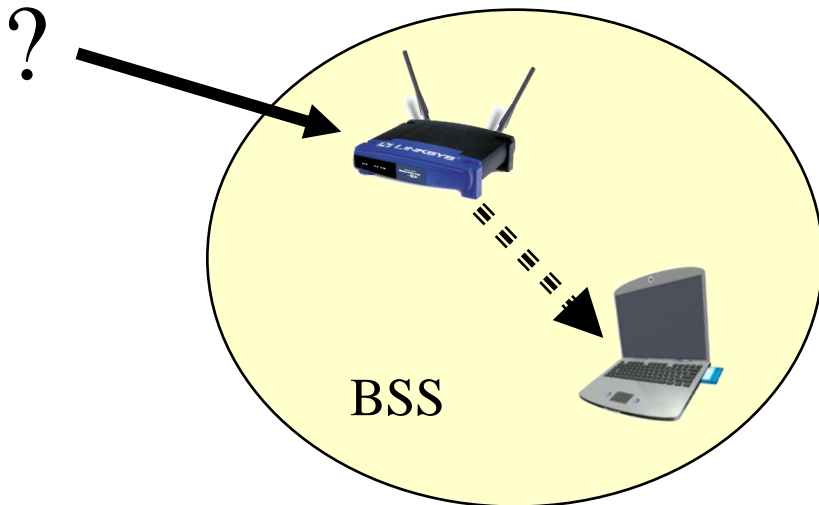
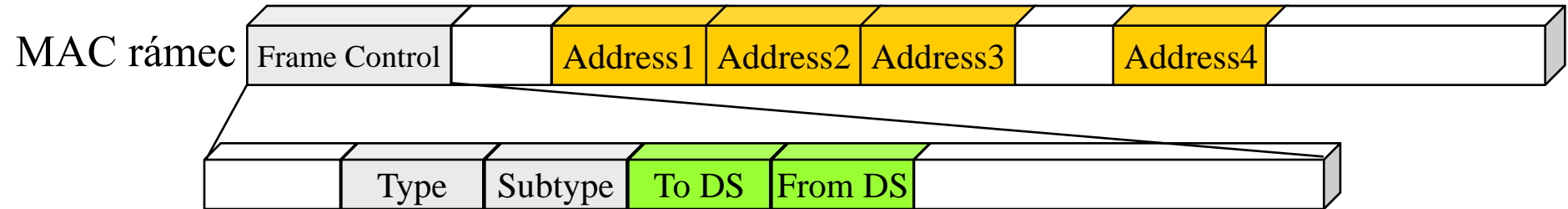
adresy v MAC rámcích: ad-hoc sít'

- přímá komunikace dvou uzlů
  - v režimu ad-hoc, v rámci IBSS

- To DS = 0
  - příjemcem je uzel, nikoli AP (resp. DS)
- From DS = 0
  - odesilatelem je uzel, nikoli AP (resp. DS)
- Address1:
  - DA: Destination address
    - MAC adresa příjemce
- Address2:
  - Sender Address:
    - MAC adresa odesilatele

adresy v MAC rámcích: "od AP"

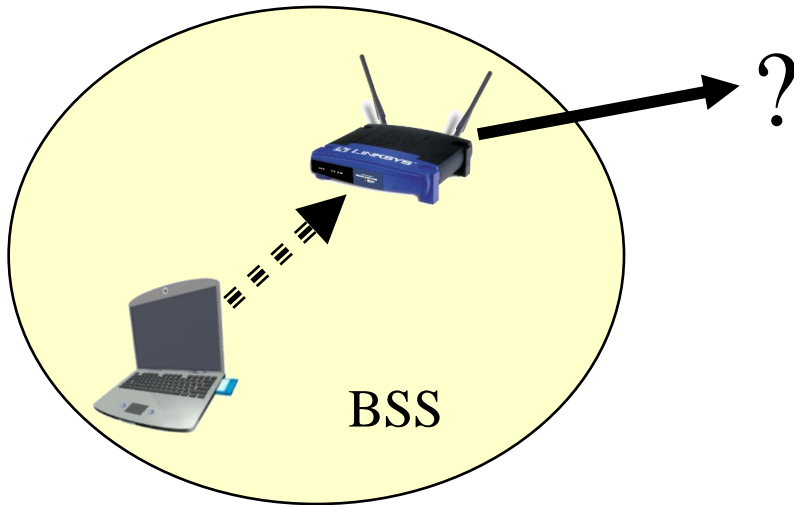
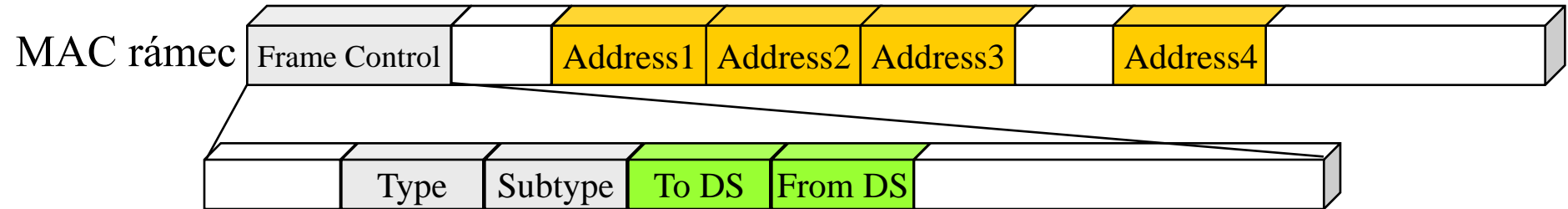

- přenos od AP ke stanici
  - v režimu infrastruktury,
  - v rámci BSS
- je třeba vzít v úvahu, že "logickým odesilatelem" může být jiný uzel než je AP
  - na úrovni linkové vrstvy

- To DS = 0
  - příjemcem je uzel, nikoli AP/DS
- From DS = 1
  - odesilatelem je AP, nikoli uzel
- Address1:
  - DA (Destination Address): logický a fyzický příjemce
    - MAC adresa stanice
- Address2:
  - BSSID: fyzický odesílatel
    - MAC adresa AP
- Address3:
  - SA (Sender Address): logický odesílatel
    - MAC adresa toho uzlu, od kterého data pochází

může, ale nemusí platit ADDRESS2 = ADDRESS3 !!!

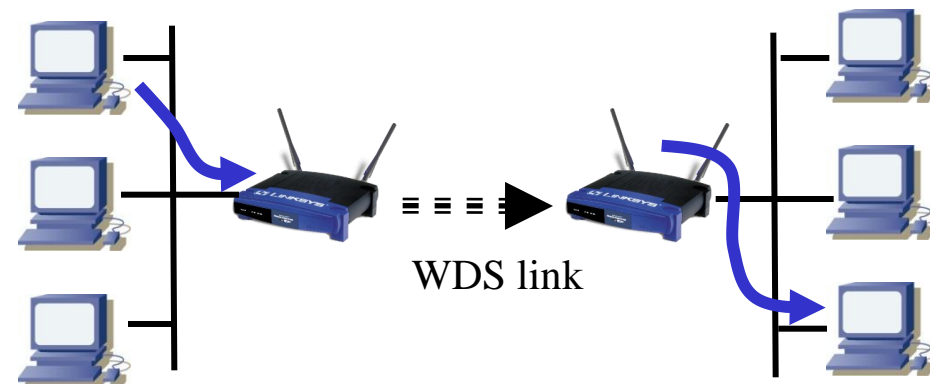
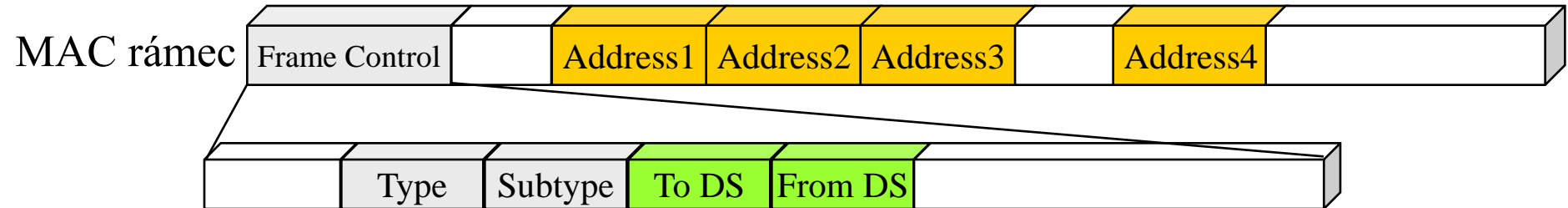
adresy v MAC rámcích: "k AP"

- přenos od stanice k AP
  - v režimu infrastruktury,
  - v rámci BSS
- je třeba vzít v úvahu, že "logickým příjemcem" může být jiný uzel než je AP
  - na úrovni linkové vrstvy

- To DS = 1
  - příjemcem je AP, nikoli uzel
- From DS = 0
  - odesílatelem je uzel, nikoli AP/DS
- Address1:
  - BSSID: fyzický příjemce
    - MAC adresa AP
- Address2:
  - SA (Sender Address): logický a fyzický odesílatel
    - MAC adresa stanice
- Address3:
  - DA (Destination Address): logický příjemce
    - MAC adresa toho uzlu, kterému jsou data určena

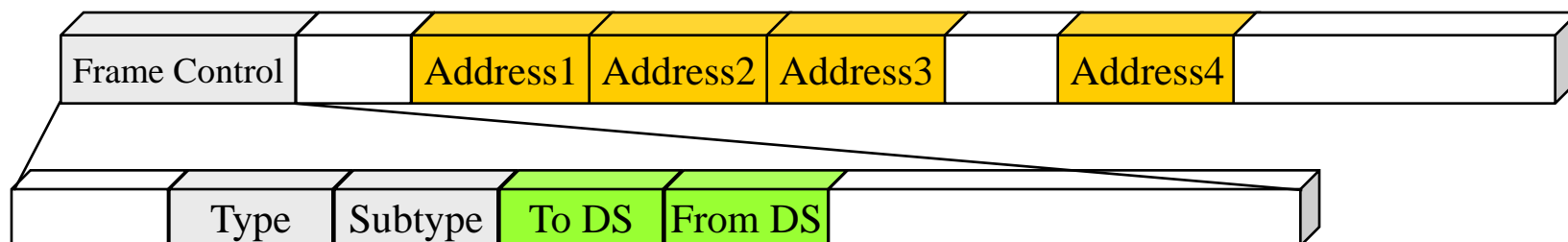
adresy v MAC rámcích: "přes DS"

- přenos mezi dvěma segmenty, které jsou propojeny na úrovni linkové vrstvy pomocí WDS (Wireless Distribution System)
  - data si fyzicky předávají přístupové body (AP)
  - logickým odesilatelem i příjemce jsou ale jiné uzly než tyto AP

- To DS = 1
  - příjemcem je AP/DS, nikoli uzel
- From DS = 1
  - odesilatelem je AP/DS, nikoli uzel
- Address1:
  - RA, Receiver Address: fyzický příjemce
    - MAC adresa přijímajícího AP
- Address2:
  - TA (Transmitter Address): fyzický odesílatel
    - MAC adresa odesílajícího AP
- Address3:
  - Destination Address: logický příjemce
    - MAC adresa toho uzlu, kterému jsou data určena
- Address4:
  - SA (Sender Address): logický odesílatel
    - MAC adresa uzlu, od kterého data pochází

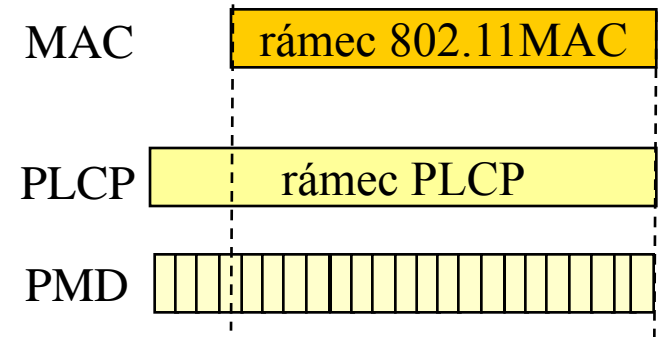
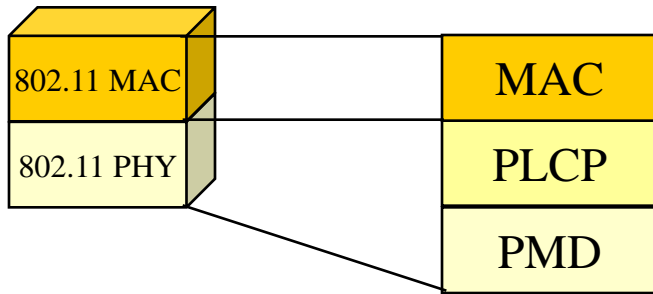
další údaje z MAC rámců

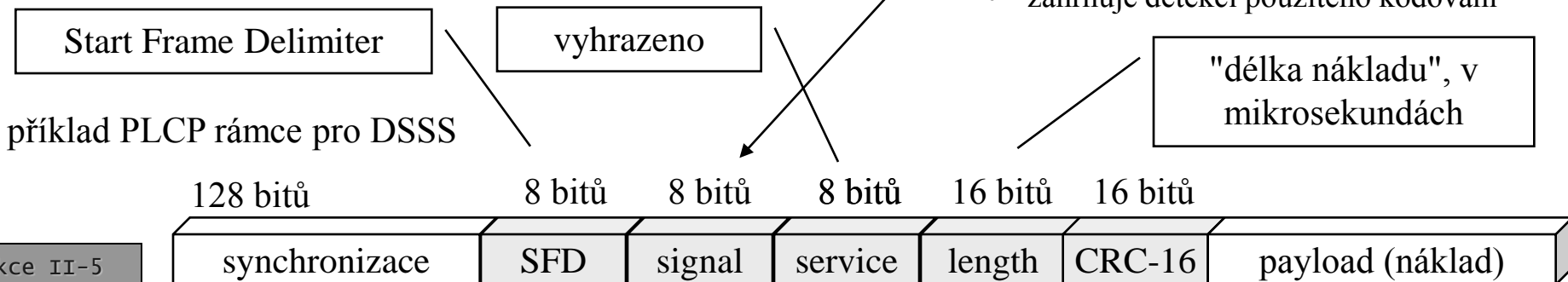
- v položce "Frame Control" je (mj.):
  - verze protokolu:
  - **Retry:**
    - příznak, zda jde o opakovaný přenos
  - **Power Management:**
    - 1: po odvysílání rámce přechází odesílatel do úsporného režimu (power-save mode)
    - 0: nepřechází
  - **More Data:**
    - že budou následovat ještě další data
      - příjemce může využít pro rozhodnutí, zda přejít/nepřejít do úsporného režimu
  - **WEP (Wired Equivalent Privacy)**
    - zda je/není použito zabezpečení pomocí WEP
- v MAC rámci jsou dále položky:
  - **Duration/ID**
    - doba, po kterou bude médium obsazeno
    - pro varianty přístupové metody s RTS/CTS, pro nastavení vektoru NAV
  - **Sequence Control:**
    - rámce jsou číslovány, kvůli potvrzování
  - **Data:**
    - přenášená data (max. 2312 bytů)
  - **Checksum (CRC):**
    - v rozsahu 32 bitů

rámce PLCP

- fyzická vrstva se rozpadla na dvě podvrstvy:
  - PLCP (Physical Layer Convergence Protocol)
  - PMD (Physical media Dependent)
- podvrstva PLCP má vlastní rámce
  - zajišťují "podporu" příslušnému způsobu bezdrátového přenosu
  - rámce PLCP se liší pro FHSS, DSSS a DFIr
- rámce PLCP umožňují zajistit:
  - synchronizaci příjemce a odesilatele
    - a nastavit "technické parametry příjmu"
      - kompenzaci frekvenčního posunu
      - detekci vysílacího výkonu (pro rozpoznání obsazeného média)
      - ...
  - zjistit (datovou) přenosovou rychlost
    - původně jen 1 Mbit/s a 2 Mbit/s
    - zahrnuje detekci použitého kódování

úspora napájení - power management

- stanice jsou často napájeny z baterií
  - musí proto šetřit s energií
- princip šetření:
  - vysílat jen s takovým výkonem, jaký je skutečně nutný
    - otázka regulace výkonu
  - vypínat rádiovou část (transceiver), kdykoli je to jen možné
    - funkce power managementu umožňují zjistit, kdy to možné je a kdy nikoli
- možné stavy zařízení v režimu úspory napájení:
  - awake
    - zařízení je "vzhůru" a může přijímat i vysílat
  - sleep
    - zařízení "spí" a není schopné přijímat
- principy fungování úspory:
  - když stanice přijme rámeček a mají pokračovat další rámeček, zůstane "vzhůru"
    - dozví se to skrze příznak "More Data" v položce Frame Control MAC rámeček
  - stanice, která "spí", se musí pravidelně probouzet a zjišťovat, zda nejsou pro ni připravena data
    - odesílatel (AP) musí dočasně bufferovat (uchovávat) data, určená spícím stanicím
- musí existovat mechanismy, které umožňují:
  - určit stanicím, kdy se mají "probudit"
    - **TSF, Timing Synchronization Function**
  - určit stanicím, zda jsou pro ně připravena nějaká data k přenosu (v bufferech odesílatele)
    - **TIM, Traffic Indication Map**
      - v podstatě vektor, udávající pro které stanice je co připraveno

TSF, TIM - beacon frames

- **TSF** (Timing Synchronization Function)
počítá s pravidelným rozesíláním speciálních management rámců
    - "beacon frame"
      - angl. beacon = maják
  - v sítích v režimu infrastruktury je rozesílá přístupový bod AP
    - v ad-hoc sítích je to složitější
      - snaží se vysílat všechny uzly, ale "vítězí" jen jeden
  - beacon rámce jsou rozesílány pravidelně
    - interval není pevně stanoven
      - AP si jej může volit sám
      - obvykle každých 100 ms
    - ne vždy se vyslání beacon rámce podaří přesně včas
      - kvůli obsazenému médiu
      - pak se vyslání rámce může opozdit
        - čeká se dokud nebude médium volné
      - ale původně naplánované intervaly se nemění
        - další rámec se snaží odvysílat v původně určeném okamžiku
  - beacon rámce by měly přijímat i "spící" stanice
    - měly by se pravidelně probouzet a přijímat
- co beacon rámce obsahují:
    - beacon interval:
      - údaj o tom, za jak dlouho je plánováno vyslání dalšího beacon rámce
        - podle tohoto údaje se spící stanice dozví, kdy by se měla zase vzbudit
    - timestamp (časové razítko):
      - slouží k tomu, aby si stanice udržovaly své hodiny v synchronizaci
    - **TIM** (Traffic Indication Map)
      - vektor s informacemi o tom, pro které stanice jsou v AP připravena v bufferu data
    - SSID (Service Set identifier)
      - fakticky jméno sítě
      - (všesměrové) vysílání tohoto údaje v rámci beacon rámce lze potlačit
    - podporované rychlosti přenosu
      - jakými rychlostmi dokáže AP přenášet data
    - "schopnosti"
      - indikace toho, co musí splňovat stanice, aby se mohly zapojit (asociovat) do sítě
      - např. povinnost používat WEP
    - "další parametry"
      - např. u FHSS podrobnosti o "plánu přeskoků"

roaming

- přechod mezi přístupovými body je v terminologii IEEE 802.11 obvykle označován jako **roaming**
  - ve smyslu přechodu mezi různými sítěmi (ESS)
- standard IEEE 802.11 však roaming nedefinuje
  - neříká, jak mají přístupové body a DS komunikovat a spolupracovat na vzájemném předávání si stanic
  - teprve novější doplněk 802.11f definuje podporu roamingu
    - skrze IAPP, Inter-Access Point Protocol
- roaming si ale mohou zajistit stanice samy
  - i bez specifické podpory roamingu ze strany AP
- postup roamingu (z pohledu stanice):
  - stanice usoudí, že komunikace se stávající AP není dostatečně kvalitní (vůbec možná), a začne hledat jiný AP
  - hledání nového AP může být:
    - pasivní (passive scanning)
      - stanice pouze přijímá beacon rámce, a na jejich základě se rozhoduje
    - aktivní (active scanning):
      - stanice sama vysílá rámce "probe" na všech kanálech
      - čeká na "probe response", ze které získá potřebné údaje o novém AP
      - rámec "probe response" je obdobný beacon rámcí, jen neobsahuje časové razítko
  - stanice vybírá z dostupných AP nejvhodnější
    - na základě síly signálu
  - stanice posílá zvolenému AP žádost o přidružení
    - association request
  - pokud AP přijme žádost, vrátí kladnou odpověď
    - association response
  - AP, který žádost akceptoval, předá informaci o nové stanici do svého DS
    - aby tato byla dostupná i z ostatních BSS

v praxi je kolem roamingu mnoho proprietárních řešení, nekompatibilit a dalších problémů